

Ouders bestraffen geen oplossing voor dalend leesniveau

Het leesniveau onder tienjarigen is het sterkst gezakt bij zwakke leerlingen. De oplossing ligt niet bij het bestraffen van ouders, maar bij het uitbouwen van bibliotheken, extra aandacht van leraars en meer kruisbestuiving tussen school en thuis.

'Eigenlijk zitten we in een perfecte storm', zegt Lieven Boeve, directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. 'In het onderwijs en de samenleving staan alle knipperlichten op rood. Er is niet één oorzaak van [het dalende leesniveau](#). Als die er was hadden we die al lang aangepakt.'

De grootste slachtoffers van die 'perfecte storm' zijn de kinderen die de meeste moeite hebben met begrijpend lezen. Uit de resultaten van de internationale leesbarometer voor basisschoolleerlingen PIRLS, blijkt dat het leesniveau van Vlaamse tienjarigen het sterkst daalde bij de zwakste lezers. Zes procent van de leerlingen haalt het laagste leesniveau niet. Van alle Europese landen die meededen aan de studie, scoorde alleen Wallonië slechter.

Het is een fabel dat er ouders zijn die school, of goed leren lezen en schrijven, niet belangrijk vinden.

Philippe Noens
Pedagoog

'Dat verbaasde mij niet', zegt onderwijssocioloog Bram Spruyt (Vrije Universiteit Brussel). 'Het onderzoek is afgenomen in volle coronatijd, met schoolsluitingen en thuisonderwijs. De groep zwakste leerlingen voelde dat het meest. De rol van de school is voor hen veel groter, omdat ze thuis minder hulp en stimulansen krijgen.'

Sanctioneren

LEES MEER

Vlaamse leerlingen halen zelfs middenmoot niet meer voor lezen

'Het is dan ook opvallend dat er sterk naar de ouders wordt gewezen', zegt pedagoog Philippe Noens (Odisee-hogeschool). Hij verwijst onder meer naar de reactie van Vlaams onderwijsminister Ben Weyts (N-VA), die ouders wil kunnen sanctioneren als ze hun kinderen onvoldoende in contact brengen met het Nederlands. 'Het is niet slecht om opvoeders te sensibiliseren', zegt Noens. 'Maar het is een fabel dat er ouders zijn die school, of goed leren lezen en schrijven, niet belangrijk vinden.'

'Het verschil zit hem in de hulpbronnen die ouders hebben', vult Spruyt aan. 'Straffen lost dat niet op. Het terugvorderen van de studiebeurs van spijbelende jongeren helpt ook niet. En het gebeurt in de praktijk trouwens weinig. Ik zie het pleidooi voor sancties als een zwaktebod.'

Volgens Boeve doen veel scholen al moeite veel moeite om ouders te bereiken en om te gaan met de toegenomen diversiteit in de samenleving, binnen en buiten de klas. 'Er zijn projecten met leesoma's en brugfiguren om ouders te betrekken bij het oudercontact. Maar het lerarentekort is wel een remmende factor: er zijn te weinig mensen om een groepje apart te nemen en extra te lezen.'

Ik zie het pleidooi voor sancties als een zwaktebod.

Bram Spruyt
Onderwijs socioloog

LEES MEER

Hoe maken we ons onderwijs weer beter?

Ook de overheid heeft een verantwoordelijkheid, zeggen de experts. 'Toen ik las dat de minister zich zorgen maakt omdat er thuis minder boeken te vinden zijn, vroeg ik me af hoeveel scholen nog beschikken over een sterk uitgebouwde schoolbibliotheek', zegt Noens.

Bibliotheek

'Vroeger hadden alle gemeenten verplicht een bibliotheek, vandaag niet meer', vult Spruyt aan. 'Men motiveert dat door te zeggen dat een grotere bibliotheek een rijkere catalogus kunnen opbouwen, en ook steeds meer digitale functies krijgt. Dat is allemaal waar. Maar de nabijheid gaat verloren. Dat werkt hoe dan ook drempelverhogend, terwijl we de drempel juist moeten verlagen.'

Het is zaak om kwetsbare kinderen meer bloot te stellen aan een schoolinvloed, zonder dat de school daarvan de drijvende kracht moet zijn. Spruyt: 'Denk aan sportlessen in de sportzaal van de school of naschoolse activiteiten rond lezen op de school, in samenwerking met bibliotheken of sportorganisaties. Heel wat problemen kan je oplossen door van de school een centrum van ontmoeting te maken. De initiatieven bestaan, maar zijn vaak afhankelijk van lokale trekkers.'